

چشم‌انداز قوانین تحریمی آمریکا در قالب نظریه قدرت نرم

مصطفی دلاورپور اقدم،* محمدحسن معادی رودسری**

تاریخ پذیرش ۱۳۹۳/۳/۲۸

تاریخ دریافت ۱۳۹۲/۴/۵

با آغاز مذاکرات هسته‌ای بین ایران و گروه ۵+۱ در دوره دولت یازدهم، دولتمردان و قانونگذاران آمریکایی با استفاده از مبانی نظری قدرت نرم بر این باورند که با کاهش تدریجی تنش بین ایران و آمریکا در بخش هسته‌ای و کم‌رنگ شدن تحریم‌هایی که با ادبیات مقابله با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی صادر شده‌اند، لازم است سیاست‌های تحریمی در حوزه‌های حقوق بشری پررنگ‌تر شود. مسیر حرکت قوانین و مصوبات تحریمی کنگره آمریکا نیز به‌خوبی نشان می‌دهد سیاست‌های تحریمی آمریکا از تحریم‌های سخت‌افزاری به سمت گسترش تحریم‌های نرم‌افزاری حرکت می‌کند. در این رویکرد آمریکا با فاصله گرفتن از لفاظی‌های نظامی، سیاست‌های تحریمی خود را به سمت بخش‌هایی همچون نهادهای قضایی و امنیتی، نهادهای دفاعی دانش‌بنیان و انسجام ملی متمرکز می‌کند. در کنار سیاست‌های تحریمی، از فنون تهاجم روانی مانند تصویرسازی مجازی از تهدیدهای موشکی ایران و شیعه‌هراسی نیز برای اعمال فشار بر ایران استفاده می‌کند. در این تحقیق ضمن روند‌کاوی قوانین تحریمی کنگره آمریکا، به ارزیابی چشم‌انداز سیاست‌های تحریمی واشنگتن در قالب نظریه قدرت نرم پرداخته می‌شود.

کلیدواژه‌ها: تحریم؛ سرمایه اجتماعی؛ ایران؛ کنگره آمریکا؛ فرامین اجرایی رؤسای جمهور آمریکا؛ قدرت نرم؛ حقوق بشر

* عضو هیئت علمی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی؛

Email: delavarpour@gmail.com

** عضو هیئت علمی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی؛

Email: m.roudsari@majlis.ir

۱. کلیات و چارچوب نظری تحقیق

۱-۱. بیان مسئله

تحریم فعالیتی است که به وسیله یک یا چند بازیگر بین‌المللی (فرستنده‌ها) علیه یک یا چند کشور دیگر (هدف‌ها) به منظور مجازات این کشورها با هدف محروم کردن آنها از انجام برخی مبادلات یا وادار سازی به پذیرش هنجارهایی معین و مهم (از دید فرستنده‌ها) اعمال می‌شود. تحریم‌ها در شمول متغیرهایی هستند که قدرت‌های جهانی با تغییر زمان، شدت، جهت‌گیری و تراکم آنها در راستای اثرگذاری بر رفتار سایر بازیگران استفاده می‌کنند. پایش دیپلماسی پارلمانی و رسمی آمریکا به‌خوبی بیانگر استفاده مکرر از گزینه تحریم بوده است. استفاده از ابزار تحریم در سیاست خارجی آمریکا به حدی افزایش یافته که برخی محققان روابط بین‌الملل از آن با عنوان «ایدمی تحریم»^۱ یا «جنون تحریم»^۲ نام می‌برند. برای مثال از ۱۰۷ تحریم اقتصادی اعمال شده بین سال‌های ۱۹۴۵ تا ۱۹۹۰، در ۷۴ مورد آمریکا مشارکت داشته و پس از آن انگلیس با سیزده و شوروی با یازده مورد در جایگاه بعدی قرار داشته‌اند (علیخانی، ۱۳۷۸: ۴۰-۳۴). برای مثال ایالات متحده در سال‌های آغازین شروع جنگ سرد در دهه ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ با هدف مهار کمونیسم؛ شوروی و متحدان اقتصادی‌اش را تحریم کرد. در دهه ۱۹۷۰، حقوق بشر یکی از اهرم‌های سیاست خارجی آمریکا شد و حکومت‌های مارکسیست - لنینیستی تحریم شدند. از اواخر دهه ۱۹۸۰ نیز مقابله با تروریسم، مواد مخدر و تکثیر تسلیحات کشتار جمعی از جمله دلایل اعمال تحریم بوده‌اند. در ایران نیز سیاست‌های تحریمی آمریکا در دهه اول انقلاب بیشتر با مانور بر گفتمان مبارزه با تروریسم مصوب و اعمال می‌شدند. به دنبال دستاوردهای نظام در عرصه فناوری هسته‌ای و ساخت موشک‌های بالستیک در دهه دوم انقلاب، جایگاه ادبیات مقابله با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی در قوانین تحریمی آمریکا پررنگ‌تر شد. این نوع تحریم‌ها بیشتر

1. Sanction Epidemic

2. Sanction Frenzy

تحلیل توان دفاعی و قدرت سخت‌افزاری جمهوری اسلامی ایران را هدف گرفته بود. در اواخر دهه سوم انقلاب، طراحان تحریم تصمیم گرفتند از عناوین انسان‌دوستانه نیز برای گسترش شعاع تحریم‌ها استفاده کنند؛ به همین دلیل بر وزن و تراکم تحریم‌های مبتنی بر ادعاهای حقوق بشری افزوده شد. این نوع تحریم‌ها بیشتر به سمت کاهش سرمایه اجتماعی نهادهای حاکمیتی و کاهش مشروعیت سیاسی نظام و در نهایت تحلیل قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران متمرکز است.

با ورود به دهه چهارم انقلاب و تا قبل از روی کار آمدن دولت یازدهم؛ جایگاه تحریم‌های ترکیبی پررنگ‌تر شده است و قانونگذاران و دولتمردان آمریکایی با هدف تغییر رفتار جمهوری اسلامی ایران از هر چهار اهرم مبارزه با تروریسم، دفاع از حقوق بشر، مقابله با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی و مبارزه با پولشویی به صورت توأمان برای گسترش عمق و سطح تحریم‌ها استفاده می‌کنند. طراحان این نوع تحریم‌ها مولدهای قدرت نرم و سخت جمهوری اسلامی ایران را هدف گرفته‌اند.

۲-۱. اهمیت موضوع تحقیق

رسالت و اهداف تصریح شده برای مرکز پژوهش‌های مجلس به گونه‌ای است که باید تحقیقات به سمت یکی از اهداف تقویت حوزه قانونگذاری، نظارت پارلمانی یا تقویت اهرم‌های دیپلماسی پارلمانی (مانند بالا بردن اشراف اطلاعاتی نمایندگان بر تحرکات پارلمانی کشورهای مخالف جمهوری اسلامی ایران) منجر شود. در این تحقیق تلاش شده است علاوه بر مستندسازی روند قوانین تحریمی کنگره، چشم‌انداز سیاست‌های تحریمی آمریکا نیز ترسیم شود.

تأثیر چشم‌انداز تحریم‌ها بر جهت‌گیری سیاست‌های اقتصادی، سیاسی و دفاعی کشور، دلیل دیگری است که بر اهمیت پژوهش‌های تقنینی و کاربردی مرتبط با تحریم اضافه می‌کند.

۳-۱. هدف تحقیق

دو هدف عمده برای تحقیق درباره «چشم‌انداز قوانین تحریمی آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران» عبارت‌اند از:

- ارزیابی جهت‌گیری قوانین تحریمی آمریکا در دوره دولت یازدهم،
- اتخاذ راهکارهای پیش‌دستانه برای جلوگیری از گسترش دامنه تحریم‌ها و تلاش برای لغو آنها.

۴-۱. سؤال اصلی

در صورت توافق هسته‌ای بین ایران و گروه ۵+۱، سیاست‌های تحریمی آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران با چه تغییراتی مواجه می‌شود.

۵-۱. فرضیه تحقیق

تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا به سمت انعکاس تصویری منفی از الگوی ایرانی - اسلامی پیشرفت حرکت می‌کند.

۶-۱. چارچوب نظری

تهدیدات امنیت ملی از لحاظ اهداف، ماهیت، شدت، ابزار، مرجعیت تهدید و مخاطبان به دو بخش تهدیدات نرم و سخت تفکیک می‌شوند.

روند سیاست‌های تحریمی آمریکا پس از انتخابات ریاست جمهوری یازدهم از لفاظی‌های نظامی به سمت مدیریت تهدیدهای نرم با استفاده از نظریه قدرت نرم جوزف نای متمرکز شده است. تهدیدهای نرم ماهوی، تدریجی و بنیادین؛ ذهنی و از ماندگاری بالاتری برخوردار بوده و ارزیابی دقیق آسیب‌ها و هزینه‌ها در قالب ارائه شاخص‌های کمی امکان‌پذیر نیست، زیرا اثرگذاری آنها به صورت خزنده است.

جوزف نای بر این باور است که اصطلاح «قدرت سخت» برای تغییر رفتار بازیگران هدف به تنهایی مطلوبیت لازم را ندارد. وی مفهومی جدید با عنوان «قدرت نرم» را پیشنهاد و

تصریح کرد واشنگتن بایستی به صورت هوشمندانه بر مفاهیمی همچون «اقناع‌سازی»، «سرمایه اجتماعی»، «مهندسی اجتماعی»، «قدرت مشروع» و «تصویرسازی مجازی» تأکید کند. براساس نظریه قدرت نرم، در صورت توافق هسته‌ای بین ایران و گروه ۵+۱ و کم‌رننگ شدن جایگاه گفتمان مقابله با تسلیحات کشتار جمعی در سیاست خارجی آمریکا در قبال ایران؛ تغییراتی در سیاست‌های تحریمی واشنگتن ایجاد می‌شود. به طوری که طراحان تحریم در رویکرد جدید با مانور بر هنجارهای حقوق بشری، به سمت انعکاس تصویری منفی از الگوی ایرانی - اسلامی پیشرفت حرکت می‌کنند. براساس این نظریه ویژگی تحریم‌های آتی آمریکا عبارت‌اند از:

۱-۶-۱. پررنگ‌تر شدن مقوله سرمایه اجتماعی

واشنگتن با تصویرسازی مجازی از نقض ارزش‌های بشردوستانه در جمهوری اسلامی ایران، به سمت کاهش اعتماد عمومی به ساختارهای حاکمیتی و زمینه‌سازی برای تحریم برخی اشخاص حقیقی یا حقوقی وابسته به ساختارهای قضایی، امنیتی، اطلاعاتی، انتظامی و رسانه‌ای گام برمی‌دارد.

۱-۶-۲. اعمال تحریم‌های اقتصادی بشردوستانه

حامیان نظریه قدرت نرم بر این باورند تحریم‌ها هنگامی اثربخش است که به سمت اقناع‌سازی افکار عمومی حرکت کند. بر همین اساس آمریکا تا حد ممکن تحریم‌های اقتصادی و نظامی را نیز در قالب دفاع از حقوق بشر و تحکیم صلح و امنیت منطقه‌ای تصویب می‌کند.

۱-۶-۳. رویه‌سازی تحریم‌های پیش‌دستانه

همانند دفاع پیش‌دستانه، گفتمان جدیدی در ادبیات برخی قانونگذاران و دولتمردان آمریکایی در حال شکل‌گیری است که از آن با عنوان تحریم پیش‌دستانه نام می‌برند. براساس نظریه قدرت نرم، واشنگتن با تفسیر تهدید احتمالی مؤلفه‌های امنیت ملی و منافع منطقه‌ای به سمت تحریم برخی نهادهای حاکم بر جمهوری اسلامی ایران گام برمی‌دارد.

۴-۶-۱. تضعیف انسجام ملی

اعمال برخی تحریم‌ها در چارچوب دفاع از حقوق اقوام یا اقلیت‌های مذهبی بیانگر توجه واشنگتن به مهندسی اجتماعی و ایجاد گسست‌های هویتی با ابزار تحریم است.

۵-۶-۱. ایجاد تعارض و اختلاف بین ساختارهای حاکمیتی

یکی دیگر از ویژگی‌های تصویب تحریم‌ها در چارچوب نظریه قدرت نرم، توجه طراحان تحریم به سمت کاهش انسجام ملی در کشور هدف است. کاهش بار تحریم‌ها از بخش‌های اجرایی و انتقال فشار تحریم‌ها به سمت ارکان سپاه پاسداران، قوه قضائیه، بسیج و صدا و سیما بخشی از استراتژی کاهش انسجام ملی ایران برای مقابله با تحریم‌هاست.

۶-۶-۱. انعکاس تصویری مثبت از آمریکا در میان افکار عمومی ایرانیان

آمریکا تلاش می‌کند با حذف هوشمندانه برخی تحریم‌ها و ادعای حمایت از حقوق شهروندی، به سمت ترمیم چهره خود در میان ایرانیان گام بردارد.

۲. قوانین تحریمی آمریکا با ابزار مقابله با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی (غالب بودن تحریم‌های سخت‌افزاری)

دهه دوم انقلاب با پایان هشت سال جنگ تحمیلی، رحلت امام خمینی (ره)، تهاجم عراق به کویت و مختل شدن توازن منطقه‌ای، روی کار آمدن دولت آقای هاشمی رفسنجانی با شعار سازندگی، توجه نیروهای مسلح به سمت بازسازی صنایع راهبردی موشکی، حساسیت کشورهای عرب حوزه خلیج فارس به برنامه‌های نظامی ایران و حرکت به سمت بومی‌سازی دانش هسته‌ای مصادف شد. به همین دلیل از دیدگاه قانونگذاران و دولتمردان آمریکایی، اهرم مقابله با تروریسم از ظرفیت تهاجمی لازم برای اعمال فشار بر ایران برخوردار نبود. بنابراین دولت آمریکا تصمیم گرفت در کنار گفت‌وگو مبارزه با تروریسم، از ادبیات مقابله با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی نیز برای متراکم‌تر کردن تحریم‌های ایران استفاده کند.

از این رو دهه دوم انقلاب نقطه عطفی در جهت‌گیری بخشی از تحریم‌ها به سمت سپاه پاسداران ارزیابی می‌شود. در این دهه بیشتر قدرت سخت‌افزاری ایران هدف‌گیری شده بود. دهه سوم انقلاب با روی کار آمدن دولت اصلاحات، اغتشاشات سال ۱۳۷۸، شکل‌گیری برخی جریان‌های سیاسی اصلاح‌طلب، تسلط اصلاح‌طلبان بر مجلس ششم و دولت هفتم و هشتم، ارائه نظریه گفت‌وگوی تمدن‌ها، افزایش اصطکاک‌های سیاسی بین برخی ساختارهای حاکمیتی، وقوع حوادث یازده سپتامبر، امنیتی شدن نظام بین‌الملل و منطقه خاورمیانه، قرار دادن جمهوری اسلامی ایران در محور شرارت از طرف جرج بوش، رئیس‌جمهور وقت آمریکا، تهاجم نظامی آمریکا به عراق و افغانستان، پایان حکومت طالبان و صدام حسین، تقویت توازن منطقه‌ای به نفع ایران، پیروزی اصولگرایان در انتخابات نهمین دوره ریاست جمهوری، ارجاع موضوع هسته‌ای ایران از شورای حکام آژانس به شورای امنیت، فک پلمپ تأسیسات هسته‌ای، بومی‌سازی چرخه کامل سوخت هسته‌ای، سرمایه‌گذاری ایران بر صنایع موشکی و هوا - فضا، افزایش توافق‌نامه‌های سیاسی - نظامی با دولت‌های مخالف آمریکا در آمریکای لاتین و در نهایت افزایش تنش بین ایران و غرب مصادف شده بود.

عوامل فوق باعث شد تنش بین ایران و آمریکا در سطوح لایه‌ای گسترش یابد و تحریم‌ها با ادبیات متکثر و با شعاع گسترده‌تری دنبال شود. از این رو واشنگتن علاوه بر تحریم‌های یک‌جانبه، رایزنی با متحدان اروپایی برای اعمال برخی تحریم‌ها در چارچوب بند «۴۱» فصل هفتم منشور ملل متحد را نیز افزایش داد. به گونه‌ای که اکثر قطع‌نامه‌های ۱۶۹۶، ۱۷۳۷، ۱۷۴۷، ۱۸۰۳ و ۱۸۳۵ در اواخر دهه سوم انقلاب صادر شدند و بیشتر آنها به سمت محدودسازی قدرت سخت ایران و کاهش بازدارندگی دفاع موشکی متمرکز شد. مهم‌ترین قوانین تحریمی ایالات متحده با مانور بر گفتمان پیشگیری از تولید، اکتساب، ذخیره‌سازی، تکثیر یا قاچاق تسلیحات کشتار جمعی عبارت‌اند از:

جدول ۱. قوانین تحریمی آمریکا در قالب گفت‌وگو با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی

نام قانون	محتوای قانون
قانون کنترل صادرات تسلیحاتی ^۱	ممنوعیت فروش اسلحه به جمهوری اسلامی ایران در تحریم‌های نظامی یک‌جانبه آمریکا با استناد به قسمت ۴۰ قانون کنترل صادرات اسلحه مصوب هفتم نوامبر ۱۹۷۶ اعمال می‌شود.
قانون منع اشاعه تسلیحات هسته‌ای ^۲	«قانون منع اشاعه تسلیحات هسته‌ای» در دهم مارس ۱۹۷۸ با هدف پیشگیری از تولید، دستیابی، انباشت و قاچاق مواد و فناوری هسته‌ای در دوره ریاست جمهوری جیمی کارتر به تصویب رسید. سناتور دمکرات ایالت اوهایو «جان گلن» ^۳ و سناتور جمهوری خواه ایالت ایلینویز «چارلز پرسی» ^۴ از طراحان پیش‌نویس این قانون بودند (کوردسمن، ۲۰۱۳: ۷).
قانون مدیریت صادرات ^۵	قانون مدیریت صادرات در سال ۱۹۷۹ با هدف تقویت نظام نظارتی بر صادرات «مواد و فناوری‌های حساس دامن‌نظر» و جلوگیری از تکثیر تسلیحات شیمیایی، میکروبی و هسته‌ای به تصویب رسید. کمیسیون بانکی مجلس سنا قصد دارد با گنجاندن اصلاحاتی به آن، دایره شمول آن را گسترش دهد.
قانون تحریم ایران و لیبی	در ۲۹ شهریور ۱۳۷۴ (۲۰ سپتامبر ۱۹۹۵) با تصویب طرح داماتو، رئیس‌جمهور آمریکا اجازه یافت شرکت‌های غیرآمریکایی که فناوری صنعت نفت را در اختیار ایران می‌گذارند، تحریم کند. قانون تحریم ایران و لیبی، دولت آمریکا را موظف کرد تا هر شرکت خارجی را که بیشتر از ۲۰ میلیون دلار در صنعت نفت ایران سرمایه‌گذاری کند، تحریم و مجازات کند.
قانون منع تکثیر تسلیحات هسته‌ای ^۶	قانون منع تکثیر تسلیحات هسته‌ای در مارس ۲۰۱۰ با توشیح رئیس‌جمهور ایالات متحده لازم‌الاجرا شد. براساس این قانون، شرکت‌هایی که در انتقال مواد اولیه یا فناوری ساخت موشک‌های بالستیک کروز به جمهوری اسلامی ایران کمک کنند، تحریم می‌شوند.
قانون مقابله با تکثیر تسلیحات هسته‌ای ایران ^۸	براساس قانون مقابله با تکثیر تسلیحات هسته‌ای ایران مصوب ۲۵ سپتامبر ۲۰۰۷، بر محدودیت شرکت‌های آمریکایی برای سرمایه‌گذاری در بخش انرژی جمهوری اسلامی ایران افزوده شد (سایرا، ۲۰۰۹: ۵۷).

1. Arms Export Control, P.L. 92 – 95
2. Nuclear Non-Proliferation Act (1978) (NPPA)
3. Sen. John Glenn
4. Sen. Charles Percy
5. Cordesman
6. Export Administration Act of 1979 (EAA)
7. Iran Non - proliferation Act of 2000 (P.L. 106 - 178)
8. Iran Counter-Proliferation Act (2007)
9. V. Saira Khan

جدول ۱. قوانین تحریمی آمریکا در قالب گفت‌وگو با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی

نام قانون	محتوای قانون
قانون منع تکثیر تسلیحات کشتار جمعی کره شمالی، ۲۰۰۰، تحریم‌هایی علیه اشخاص حقیقی و حقوقی کمک‌کننده به برنامه هسته‌ای این سه کشور، تعیین شده است. ^۱	براساس «قانون منع تکثیر تسلیحات کشتار جمعی ایران، سوریه و کره شمالی» مصوب سال
قانون منع تکثیر تسلیحات کشتار جمعی ایران و عراق ^۲	قانون منع تکثیر تسلیحات کشتار جمعی ایران و عراق» در ۲۳ اکتبر ۱۹۹۲ به بهانه جلوگیری از بی‌ثباتی منطقه از طریق گسترش برخی تسلیحات متعارف یا فناوری تولید تسلیحات کشتار جمعی به تصویب رسید.
قانون کاهش تهدیدات ایران ^۳	«قانون کاهش تهدیدات ایران» در ۲۶ فوریه ۲۰۰۹ به تصویب مجلس نمایندگان رسید و براساس آن تحریم‌هایی علیه اشخاص حقیقی و حقوقی که به تکثیر تسلیحات کشتار جمعی جمهوری اسلامی ایران کمک می‌کنند، اعمال شده است. حامی اصلی تهیه پیش‌نویس این طرح؛ نماینده جمهوری خواه ایالت فلوریدا و نایب‌رئیس کمیسیون روابط خارجی، خانم «ایلنا راس لتینن» بود (OFAC, 2013).
قانون تحریم بنزین ایران	مجلس سنا با الحاق چند متمم به قانون تحریم ایران مصوب ۱۹۹۶، «طرح تحریم بنزین ایران» را در ۲۸ آوریل ۲۰۰۹ تصویب و خواستار گسترش دامنه تحریم‌های اقتصادی علیه جمهوری اسلامی ایران شده است. حامی اصلی پیش‌نویس این طرح؛ سناتور دمکرات ایالت ایندیانا «اوان‌بای» ^۴ بود.
قانون تقویت تحریم‌های ایران ^۵	«قانون تقویت تحریم‌های ایران» در ۱۷ مه ۲۰۰۷ به تصویب مجلس سنا رسید. حامی اصلی تهیه پیش‌نویس این طرح؛ سناتور جمهوری خواه ایالت کانزاس و عضو کمیسیون انرژی و منابع طبیعی، «ساموئل براون بک» ^۶ بود. براساس این طرح، سرمایه‌گذاری بیش از ۲۰ میلیون دلار در بخش انرژی ایران ممنوع شد. این قانون در شمول مجموعه مصوباتی قرار گرفت که توانست رأی بالایی را در مجلس نمایندگان به‌دست آورد، به‌طوری‌که ۲۵۷ نماینده پیش‌نویس آن را امضا کردند و ۴۱۴ نماینده به آن رأی مثبت دادند. این طرح در چهاردهم اکتبر ۲۰۰۹ به تصویب مجلس نمایندگان رسید. جهت‌گیری این قانون به‌سمت محدودسازی منابع مالی صنایع نفت و گاز جمهوری اسلامی ایران متمرکز است. (Congress Library, 2007).

1. Iran - Syria - North Korea Non proliferation Act (P.L. 106-178, March 14, 2000)
 2. Iran - Iraq Arms Non proliferation Act (P.L. 102-484, October 23, 1992)
 3. Iran Threat Reduction Act
 4. Sen. Evan Bayh [D - IN]
 5. Iran Sanctions Enabling Act of 2007 (S.1065)
 6. Sen. Samuel Brownback [R - KS]

جدول ۱. قوانین تحریمی آمریکا در قالب گفتمان مقابله با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی

نام قانون	محتوای قانون
قانون پیشگیری از تکثیر تسلیحات کشتار جمعی ایران ^۱	براساس «قانون پیشگیری از تسلیحات کشتار جمعی ایران» مصوب بیستم مارس ۲۰۱۰ مجلس نمایندگان، رئیس‌جمهور اختیار دارد با استفاده از ابتکارات امنیتی و تقویت نظارت بر واردات و صادرات ایران، اقدامات لازم برای پیشگیری از دستیابی تهران به تسلیحات هسته‌ای، زیستی، شیمیایی و موشکی را در دستور کار قرار دهد.
قانون جامع تحریم ایران، پاسخ‌گویی و منع سرمایه‌گذاری ^۲	مجلس سنا و نمایندگان ایالات متحده در ۲۴ ژوئن ۲۰۱۰ «طرح تحریم جامع و منع سرمایه‌گذاری در ایران» را به ترتیب با ۹۹ و ۴۰۸ رأی موافق به تصویب رساندند. این طرح با توشیح باراک اوباما در اول جولای ۲۰۱۰، به قانون تبدیل شد. باراک اوباما بعد از توشیح این قانون اعلام کرد هدف از توشیح، وادارسازی جمهوری اسلامی ایران به پذیرش مذاکرات تحت فشار است. براساس این قانون «هر شرکتی که از طریق فروش فرآورده‌های تصفیه شده به ایران عوایدی معادل یک میلیون دلار یا بیشتر کسب کند یا در طول یک سال به تدریج به تأمین یکی از این فرآورده‌ها به ارزش بیش از پنج میلیون دلار به ایران مبادرت ورزد مشمول تحریم‌های آمریکا قرار می‌گیرد. چنین شرکت‌هایی اجازه فعالیت در بخش‌های مالی، بانکی یا بازار سهام آمریکا را نخواهند داشت. منظور از فرآورده‌های نفتی تصفیه شده؛ بنزین، گازوئیل و سوخت موتور جت است. هرچند در این طرح از گفتمان مقابله با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی پررنگ بوده، ولی در بخش‌هایی نیز از ظرفیت‌های بشردوستانه استفاده شده است، به طوری که در پاراگراف بند «۱۰۵»، رئیس‌جمهور آمریکا موظف شده حداکثر ظرف ۹۰ روز پس از توشیح این مصوبه، اسامی افرادی که ناقص حقوق معترضان به دهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری بوده‌اند را به کنگره گزارش دهد تا در فهرست اشخاص مورد تحریم وزارتخانه‌های امور خارجه و دارایی آمریکا قرار گیرند (Treasury Department, 2010).
قانون اجرای تحریم‌های ایران و امنیت خلیج فارس ^۳	تداعی تهدید فعالیت‌های هسته‌ای و موشکی ایران برای ایالات متحده و متحدانش در اروپا و خاورمیانه؛ بند «۱»، تأکید بند «۲» بر اجرای دقیق‌تر فرمان اجرایی ۱۲۹۵۹ با هدف ممنوعیت سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی آمریکا در ایران و جهت‌گیری بند «۴» به سمت کاهش درآمدهای نفتی جمهوری اسلامی ایران به بهانه تحدید منابع مالی توسعه فعالیت‌های هسته‌ای غیرصلح‌آمیز؛ بیانگر پررنگ بودن دو رویکرد تهدیدسازی مجازی و محدودسازی منابع سرمایه‌ای در «قانون اجرای تحریم‌های ایران و امنیت خلیج فارس» است (Open Congress, 2010).

1. Iran Proliferation Prevention Act (H.R.4896)

2. Comprehensive Iran Sanctions, Accountability, and Divestment Act of 2010 (Public Law 111-195) (CISADA)

3. Gulf Security and Iran Sanctions Enforcement Act

براساس جدول ۱، تحریم‌هایی که در ابتدا در قالب گفت‌وگو با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی صادر شده‌اند بیشتر متمایل به تحریم‌های تسلیحاتی، ممنوعیت صادرات مواد فناوری‌های حساس دو منظوره و ممنوعیت مشارکت شرکت‌های آمریکایی در بخش انرژی ایران متمرکز بوده‌اند ولی هم‌زمان با دستاوردهای وزارت دفاع در تولید انبوه موشک‌های شهاب ۳^۱ و مطرح شدن مطالعات ادعایی^۱ تسلیحاتی شدن در موضوع هسته‌ای؛ هسته‌ای؛ این تحریم‌ها به سمت اشخاص حقیقی و حقوقی وابسته به وزارت دفاع، ستاد کل نیروهای مسلح و شریان‌های مالی جمهوری اسلامی ایران متمایل شده‌اند.

۳. قوانین تحریمی آمریکا با ادبیات مبارزه با تروریسم (غالب بودن تحریم‌های سخت‌افزاری)
واشنگتن در دهه اول انقلاب متأثر از فشار افکار عمومی داخل آمریکا به دنبال تسخیر لانه جاسوسی، شکل‌گیری حزب الله لبنان، ارائه نظریه ام‌القرای جهان شیعه و تداعی ارتباط ایران با انفجار مقر تفنگداران نیروی دریایی آمریکا در بیروت، تحریم‌های خود را در قالب مقابله با تروریسم توجیه می‌کرد. حتی بلوکه کردن دارایی‌های ایران در آمریکا و تحریم‌های تجاری نیز در قالب مقابله با تروریسم انجام شد. این نوع تحریم‌ها با رویکرد کاهش قدرت نرم ایران، ایران‌هراسی و انعکاس تصویری خشن و هنجارشکن از جمهوری اسلامی ایران دنبال می‌شد.

وزارت امور خارجه آمریکا از ۱۹ ژانویه ۱۹۸۴ به اتهام نقش غیرمستقیم ایران در انفجار اکتبر ۱۹۸۳ پایگاه دریایی آمریکا در لبنان با مشارکت حزب‌الله، جمهوری اسلامی ایران را در فهرست حامیان تروریست قرار داد. این تحریم‌ها شامل اعمال برخی محدودیت‌ها برای کالاهای دو منظوره، ممنوعیت کمک‌های خارجی آمریکا و مخالفت با اعطای تسهیلات نهاد‌های بین‌المللی مالی - بانکی می‌شود (کاتزمن،^۲ ۲۰۱۱: ۶۴).

مهم‌ترین قوانین تحریمی ایالات متحده در قالب گفت‌وگو مبارزه با تروریسم عبارت‌اند از:

1. Weaponization Alleged Studies
2. Katzman

جدول ۲. قوانین کنگره در قالب گفت‌وگو با مقابله با تروریسم

عنوان قانون	محتوای قانون
قانون اضطراری ملی ^۱	«قانون اضطراری ملی» در سال ۱۹۷۶ به تصویب رسید. توقیف اموال و دارایی‌های جمهوری اسلامی ایران به دنبال تسخیر لانه جاسوسی آمریکا و بخشی از تحریم‌های آمریکا علیه سپاه پاسداران پس از حوادث یازده سپتامبر، با استناد به این قانون تصویب شده‌اند (ریله، ۲۰۰۵).
قانون اختیارات اقتصادی اضطراری بین‌المللی ^۳	براساس «قانون اختیارات اقتصادی اضطراری بین‌المللی» مصوب سال ۱۹۷۷، اختیارات رئیس‌جمهور آمریکا بسیار گسترش یافته است. با استناد به این قانون، رئیس‌جمهور آمریکا مجاز است دستور صادره دارای با اعمال تحریم‌های اقتصادی علیه دولت‌هایی را بدهد که حتی در شرایط غیر جنگی نیز با آمریکا خصومت دارند. برای مثال واشنگتن پس از تسخیر لانه جاسوسی توسط دانشجویان پیرو خط امام (ره) در چهارم نوامبر ۱۹۷۹ (۱۳ آبان ۱۳۵۸)، تحریم‌هایی را علیه جمهوری اسلامی ایران با استناد به این قانون اعمال کرد (Treasury Department, 1977).
قانون کمک‌های خارجی ^۴	براساس قسمت ۶۲۰ قانون کمک‌های خارجی، هرگونه کمک آمریکا به جمهوری اسلامی ایران متوقف شده است. برای مثال واشنگتن در سال ۱۹۸۵ با استناد به قسمت ۳۰۷ این قانون، جمهوری اسلامی ایران را در فهرست کشورهای قرار داد که نمی‌تواند از مزیت سازمان‌های مالی بین‌المللی که آمریکا در آنها عضو است، استفاده کند.
قانون امنیت بین‌الملل و توسعه همکاری ^۵	«قانون امنیت بین‌الملل و توسعه همکاری» در ۸ آگوست ۱۹۸۵ به تصویب رسید. فرمان اجرایی ۱۲۶۱۳ که براساس آن واردات آمریکا از ایران ممنوع شد براساس بخش ۵۰۵ این قانون صادر شد. در صدر این قانون تصریح شده این مصوبه با هدف ممنوعیت واردات کالا و خدمات از کشورهای حامی تروریسم به تصویب رسیده است (Ibid., 1985).
قانون مبارزه با تروریسم و مجازات مؤثر مرگ ^۶	بخشی از تحریم‌های مالی - بانکی ایالات متحده علیه جمهوری اسلامی ایران با استناد به قسمت ۳۲۷ «قانون مبارزه با تروریسم و مجازات مؤثر مرگ» اتخاذ می‌شود. این قانون به دنبال بمب‌گذاری مرکز تجارت جهانی در سال ۱۹۹۳ و بمب‌گذاری شهر اوکلاهاما پیشنهاد و در ۲۴ آوریل ۱۹۹۶ با توشیح بیل کلینتون رئیس‌جمهور وقت آمریکا لازم‌الاجرا شد.

1. National Emergencies Act

2. Relyea

3. International Emergency Economic Power Act 1977 (IEEPA)

4. Foreign Assistance Act, FAA, P.L. 87-195

5. International Security and Development Cooperation Act (ISDCA)

6. Anti - Terrorism and Effective Death Penalty Act of 1996, P.L. 104-132

جدول ۲. قوانین کنگره در قالب گفتمان مقابله با تروریسم

عنوان قانون	محتوای قانون
قانون گسترش تحریم سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران ^۱	براساس قانون گسترش تحریم سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران مصوب ۱۲ مه ۲۰۰۹؛ تحریم‌هایی علیه اشخاص حقیقی و حقوقی وابسته به سپاه پاسداران اعمال شده است. حامی اصلی پیش‌نویس این طرح؛ نماینده دمکرات مردم کالیفرنیا «براد شرمن» بود (Library of Congress, 2009).
قانون مقابله با نفوذ ایران در آمریکای لاتین ^۲	باراک اوباما در ۲۸ دسامبر ۲۰۱۲ قانون مقابله با نفوذ ایران در آمریکای لاتین را توشیح کرد. وزارت امور خارجه آمریکا براساس این قانون موظف است ظرف مدت ۱۸۰ روز طرحی راهبردی را برای آنچه که «حل مسئله حضور و گسترش فعالیت خصمانه ایران» در منطقه آمریکای لاتین خوانده شده، تدوین کند. این قانون از وزارت امنیت داخلی می‌خواهد نظارت بیشتری بر مرزهای آمریکا با کانادا و مکزیک داشته باشد تا از ورود اعضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی قدس و حزب‌الله لبنان به خاک ایالات متحده جلوگیری شود.

براساس جدول ۲، تحریم‌هایی که با گفتمان مبارزه با تروریسم تصویب و اعمال شده‌اند در ابتدا بلوکه کردن دارایی‌های ایران در ایالات متحده و مخالفت با اعطای تسهیلات مالی به جمهوری اسلامی ایران را هدفگیری کرده بود. با گسترش روابط دولت نهم با کشورهای آمریکای لاتین و پیروزی حزب‌الله لبنان در جنگ ۳۳ روزه، بخش قابل توجهی از تحریم‌های واشنگتن به سمت تحریم کارگزاران و ساختارهای وابسته به سپاه پاسداران تغییر جهت داده است. از طرفی برخی اشخاص حقیقی و حقوقی وابسته به وزارت اطلاعات و نیروی انتظامی با مانور بر قوانین جدول ۲ در فهرست تحریم‌های یک‌جانبه واشنگتن قرار گرفته‌اند.

مهم‌ترین اهداف هوشمندسازی تحریم‌های واشنگتن در این بخش عبارت‌اند از:
 - وادارسازی تهران برای بازنگری در روابط خارجی خود با کشورهای آمریکای لاتین و حزب‌الله لبنان؛

1. Iran Revolutionary Guard Corps Designation Implementation Act
 2. Countering Iranian Sway in Latin America

- توجیه افزایش دامنه تحریم‌ها علیه حزب‌الله لبنان؛
- زمینه‌سازی برای قرار دادن سپاه پاسداران در تحریم‌های بند «۴۱» فصل هفتم منشور ملل متحد.

۴. قوانین تحریمی آمریکا در قالب دفاع از حقوق بشر (غالب بودن تحریم‌های نرم‌افزاری)

دهه چهارم انقلاب را بایستی در دو مقطع زمانی بررسی کرد. در مقطع اول باید تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا در دوره دولت دهم و در مقطع دوم مسیر تحریم‌ها پس از انتخابات ریاست جمهوری یازدهم را بررسی کرد.

شکل‌گیری برخی ناآرامی‌ها در جریان انتخابات دهمین دوره ریاست جمهوری، افزایش اهمیت مقوله سرمایه اجتماعی، افزایش جنگ تبلیغاتی غرب برای زیر سؤال بردن انتخابات ایران، انتخاب گزارشگر ویژه حقوق بشر توسط مجمع عمومی سازمان ملل برای گزارش درخصوص آخرین وضعیت حقوق بشر در ایران، دستگیری چهره‌های شاخص جریان فتنه، دستیابی به دانش فنی غنی‌سازی ۲۰ درصد، رسانه‌ای شدن ساخت تأسیسات غنی‌سازی فوردو، طرح سؤال از رئیس‌جمهور در مجلس هشتم، پیروزی باراک اوباما در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا، وقوع بیداری اسلامی در خاورمیانه و شمال آفریقا، کاهش شدید ارزش ریال، مطرح شدن اقتصاد مقاومتی، شدت گرفتن جنگ داخلی سوریه و اعلان حزب‌الله لبنان برای حمایت نظامی مستقیم از دولت بشار اسد از مهم‌ترین رویدادهای دهه چهارم انقلاب پیش از انتخابات ریاست جمهوری یازدهم محسوب می‌شوند.

اغتشاشات حین و پس از انتخابات دهمین دوره ریاست جمهوری، نقطه عطفی در تراکم شدن تحریم‌های حقوق بشری محسوب می‌شود. به طوری که دولت باراک اوباما و صدودوازدهمین و صدوسیزدهمین کنگره آمریکا با ویتترین دفاع از ارزش‌های بشردوستانه و حمایت از معترضان به نتایج انتخابات ریاست جمهوری دهم؛ قوانین تحریمی متعددی را علیه ایران وضع می‌کنند که به وضوح می‌توان بازتاب آن را در جداول ۳ و ۴ مشاهده کرد.

این تحریم‌ها بیشتر نهادهای تابعه قوه قضائیه، سپاه پاسداران، نیروی انتظامی، صدا و سیما، وزارتخانه‌های اطلاعات، کشور، فناوری اطلاعات و ارتباطات، و فرهنگ و ارشاد اسلامی را هدفگیری می‌کرد.

هم‌زمان آمریکا با ادعای حضور نظامی مستقیم ایران در امور داخلی سوریه و حضور در حیات خلوت آمریکا در آمریکای لاتین و ادعای برنامه‌ریزی سپاه قدس برای ترور سفیر عربستان در آمریکا، از گفتمان مبارزه با تروریسم نیز برای تداوم تحریم نهادهای نظامی - امنیتی و کاهش قدرت سخت‌افزاری ایران استفاده کرد که در برخی مواقع علاوه بر ساختارها و نهادها، کارگزاران نظامی را نیز در فهرست تحریم قرار می‌داد.

هم‌زمان با تحریم‌ها، جنگ تبلیغاتی گسترده‌ای برای ارائه سیمای مجازی از قابلیت‌های موشکی و هسته‌ای ایران انجام شد تا با گسترش ایران‌هراسی، رایزنی ایران برای حضور در ائتلاف‌های منطقه‌ای کاهش یابد. این اقدام با هدف کاهش توان افغانی و قدرت نرم ایران انجام می‌شد.

واشنگتن همچنین با ادبیات کاهش توان مالی ایران برای پیشبرد برنامه‌های هسته‌ای، بخشی از سیاست‌های تحریمی خود را به سمت تحریم‌های بانکی و پولی متمرکز کرد و بانک‌ها و مؤسسات پولی - مالی وابسته به ساختارهای نظامی را در فهرست تحریم‌ها قرار داد. آمریکا همچنین در این دوره با هدف کاهش ارزش ریال و ایجاد نارضایتی عمومی، بانک مرکزی و صادرات نفت ایران را نیز هدفگیری کرد.

نکته قابل تأمل این است که در مقطع اول دهه چهارم انقلاب، گفتمان مبارزه با پولشویی نیز در ردیف دلایل تحریمی ایران قرار گرفت و کارگزاران و ساختارهای وابسته به شبکه بانکی و پولی بیشتری در فهرست تحریم‌ها قرار گرفتند. به عبارتی در دوره دولت دهم، شدیدترین و متراکم‌ترین تحریم‌ها علیه ایران اعمال شد که در هیچ برهه زمانی پس از انقلاب سابقه نداشته است.

جنس و نوع تحریم‌های حقوق بشری به گونه‌ای است که بیشتر ساختارهای قضایی، نظامی، امنیتی، اطلاعاتی و رسانه‌ای را هدفگیری کرده است. این سناریو محتمل است

هرگونه گسترده شدن قوانین تحریمی با ویتترین دفاع از ارزش‌های بشردوستانه، موانع اجماع داخلی برای دستیابی به توافق‌نامه جامع هسته‌ای را افزایش دهد.

فرامین اجرایی باراک اوباما در دوره دولت دهم نشان می‌دهد رویکرد آمریکا در مقطع اول دهه چهارم انقلاب به سمت بهره‌گیری توأمان از گفت‌وگوهای حاکم بر روابط بین‌الملل و تضعیف توأمان قدرت نرم و سخت جمهوری اسلامی ایران دنبال می‌شود. نظریه قدرت نرم در اواسط دهه سوم انقلاب و پس از ناکامی‌های آمریکا در عراق و افغانستان مطرح شد و به تدریج در محافل دانشگاهی و اجرایی آمریکا توسعه یافت. این نظریه توانست بر جهت‌گیری سیاست‌های تحریمی آمریکا در اوایل دهه چهارم انقلاب تأثیر گذارد.

هدف فرامین اجرایی رؤسای جمهور آمریکا در دهه ۸۰ میلادی بیشتر بخش انرژی و توقیف اموال ایران در خاک ایالات متحده بود. این فرامین در ابتدا در قالب گفت‌وگو مبارزه با تروریسم صادر می‌شدند و حوادث یازده سپتامبر بر سرعت و شدت آنها افزود. با دستاوردهای هسته‌ای و موشکی جمهوری اسلامی ایران در دهه ۸۰ و ۹۰ میلادی، گفت‌وگوها مقابل با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی در سیاست‌های تحریمی واشنگتن برجسته‌تر شد و بخش قابل توجهی از تحریم‌ها به سمت تحریم صنایع موشکی وزارت دفاع و ستاد کل نیروهای مسلح متمایل شد.

ایالات متحده پس از مواجهه با هزینه‌های سنگین در جنگ با عراق و افغانستان، تصمیم گرفت تحریم جمهوری اسلامی ایران را در ابعاد مختلف اقتصادی، فرهنگی و فناوریانه دنبال کند. به همین دلیل جایگاه ادبیات دفاع از ارزش‌های بشردوستانه در سیاست‌های تحریمی واشنگتن تقویت شد. نقطه عطف این سیاست پس از ناآرامی‌های دهمین دوره ریاست جمهوری تقویت شد. به طوری که اکثر فرامین اجرایی رئیس‌جمهور و مصوبات کنگره آمریکا با ادبیات دفاع از ارزش‌های بشردوستانه و با هدف اثرگذاری بر وحدت و انسجام ملی تصویب و اعمال شده‌اند. از این رو بیشتر بر مواردی همچون حمایت از حقوق اقوام، اقلیت‌های فرقه‌ای، حقوق زنان، ایجاد تشکیک نسبت به روند یا نتایج برگزاری انتخابات، حمایت از عرفان‌های نوظهور و فرقه‌های ضاله مانند بهائیت و متهم‌سازی جمهوری اسلامی

ایران به نقض معاهدات بین‌المللی بشردوستانه مانند «عهدنامه بین‌المللی حقوق سیاسی و مدنی»،^۱ «معاهده حذف تمام اشکال تبعیض نژادی»^۲ و «معاهده بین‌المللی حقوق فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی»^۳ تأکید می‌کنند.

مهم‌ترین قوانینی که در چند سال اخیر با ادبیات دفاع از ارزش‌های بشردوستانه صادر شده‌اند عبارت‌اند از:

جدول ۳. قوانین تحریمی آمریکا در قالب گفتمان دفاع از حقوق بشر

عنوان قانون	محتوای قانون
قانون تقویت دیجیتال ایران ^۴	«قانون تقویت دیجیتال ایران» با پیشنهاد سناتور دمکرات «جیمز موران» ^۵ در ۱۴ دسامبر ۲۰۰۹ به تصویب رسید. هدف از تصویب این قانون؛ حمایت از معترضان دهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری از طریق تقویت توانایی کاربران برای دسترسی به اینترنت و رفع موانع و محدودیت‌های فراروی کاربران اینترنتی و سایر فناوری‌های ارتباطاتی عنوان شده است. در این قانون، دولت آمریکا نه تنها ملزم شده از تویتر، فیس‌بوک و سایر فناوری‌های ارتباطاتی برای سازمان‌دهی تظاهرات و سایر فعالیت‌های مرتبط با آن حمایت کند، بلکه باید از صادرات خدمات نرم‌افزاری و ارتباطاتی که می‌تواند باعث تقویت فیلترهای نظارتی دولت ایران بر سایت‌های اینترنتی و خدمات ارتباطی شود، خودداری کند (Congress of Library, 2009).
قانون همراهی با مردم ایران ^۶	قانون همراهی با مردم ایران در ۱۴ دسامبر ۲۰۰۹ به تصویب مجلس نمایندگان رسید. براساس این قانون دامنه تحریم اشخاص حقیقی و حقوقی که موجب تقویت رادارهای نظارتی جمهوری اسلامی ایران در فضای سایبری می‌شوند، افزایش می‌یابد.
قانون تغییرات دمکراتیک در ایران ^۷	«قانون تغییرات دمکراتیک در ایران» در یازدهم فوریه ۲۰۱۰ با ادعای حمایت از برگزاری انتخابات آزاد و برقراری دمکراسی در ایران به تصویب مجلس سنا رسید. حامی اصلی پیش‌نویس این طرح؛ سناتور جمهوری خواه ایالت تگزاس «جان کارنین» بود (Ibid).

1. International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)
2. The Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination
3. International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)
4. Iranian Digital Empowerment Act (S. 1391)
5. James Moran
6. Stand with the Iranian People Act (H.R.4303)
7. Iran Democratic Transition Act

جدول ۳. قوانین تحریمی آمریکا در قالب گفتمان دفاع از حقوق بشر

عنوان قانون	محتوای قانون
قانون تحریم حقوق بشر ایران ^۱	همانند قانون همراهی با مردم ایران، تمام امضاکنندگان پیش نویس «قانون تحریم حقوق بشر ایران» نیز از حزب دمکرات بودند. این قانون در زیرمجموعه آن دسته از مصوبات صدویازدهمین کنگره آمریکا قرار می گیرد که متأثر از شرایط پس از دهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری تصویب و در آنها تحریم هایی علیه اشخاص حقیقی و حقوقی که به ادعای کنگره آمریکا حقوق معترضان به نتایج دهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری را نقض کرده اند، وضع شده است.
قانون قربانیان سانسور در ایران ^۲	براساس «پاراگراف D قانون مجوزهای دفاعی فوریه ۲۰۱۰» ^۳ با عنوان قانون قربانیان سانسور در ایران، علاوه بر حمایت از گسترش چتر رسانه ای آمریکا در فضای مجازی ایران، تحریم هایی علیه شرکت هایی که در فروش فناوری سایبری یا توانمندی های نظارت آن لاین جمهوری اسلامی ایران کمک کنند، اعمال می شود. این قانون در ۲۸ اکتبر ۲۰۰۹ به تصویب کنگره رسید (Senate Intelligence Committee, 2010).
قانون اختناق سایبری در ایران ^۴	براساس «قانون اختناق سایبری در ایران» شرکت زیمنس آلمان در ۲۷ ژانویه ۲۰۱۰ اعلام کرد امضای قراردادهای جدید با جمهوری اسلامی ایران را متوقف می کند. واشنگتن با استناد به این قانون، تحریم هایی را علیه شرکت نوکیای فنلاند و زیمنس آلمان اعمال کرد. براساس ادعای وزارت دارایی آمریکا این دو شرکت فناوری ای را به جمهوری اسلامی ایران فروخته بودند که نظارت آن لاین نهادهای اطلاعاتی - انتظامی ایران بر پست های الکترونیکی کاربران را افزایش داده است (Library of Congress, 2009).
قانون حقوق بشر سوریه و کاهش تهدیدات ایران ^۵	«قانون حقوق بشر سوریه و کاهش تهدیدات ایران» مصوب سال ۲۰۱۲ در صدودوازدهمین کنگره آمریکا و با رایزنی های فشرده خانم ایلنا راس لتینن، نماینده جمهوری خواه مردم ایالت فلوریدا و رئیس کمیسیون امنیت ملی مجلس نمایندگان به تصویب رسید. این قانون به ترتیب در چهاردهم دسامبر ۲۰۱۱ و اول اوت ۲۰۱۲ به تصویب مجالس نمایندگان و سنای صدودوازدهمین کنگره آمریکا رسید و در دهم اوت ۲۰۱۲ با توشیح باراک اوباما، رئیس جمهور وقت آمریکا لازم الاجرا شد. این قانون در قالب گفتمان ترکیبی دفاع از حقوق بشر و مقابله با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی به تصویب رسید. مرکز توجه این قانون به سمت فلج سازی صنعت انرژی ایران مواد (۲۲۱، ۲۲۳ و ۲۲۴)، صنعت کشتیرانی ماده (۲۱۱)، صنعت بیمه ماده (۲۱۳) و صنعت بانکی مواد

1. Iran Human Right Sanction Act (S. 3022)

2. Victims of Iranian Censorship Act (VOICE)

3. Subtitle D of the FY 2010 Defense Authorization Act (P.L. 111-84)

4. Iranian Cyber - Suppression Act

5. Iran Threat Reduction and Syria Human Rights Act of 2012 (P.L. 112-158)

جدول ۳. قوانین تحریمی آمریکا در قالب گفتمان دفاع از حقوق بشر

عنوان قانون	محتوای قانون
	<p>(۲۱۶ و ۲۱۷) متمرکز شده است.</p> <p>براساس قسمت ۴۰۲ این قانون، شرکت‌هایی که قطعات ضدشورش به ایران و سوریه صادر کنند در فهرست تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا قرار می‌گیرند. همچنین دارایی برخی مسئولان بلوکه شده و در فهرست تحریم‌های مسافرتی آمریکا قرار گرفت.</p> <p>گلوله‌های لاستیکی، باتوم پلیس، اسپری فلنل یا مواد شیمیایی، نارنجک‌های بیهوش‌کننده، گاز اشک‌آور و تانکرهای آب‌پاش از جمله قطعاتی هستند که در فهرست کالاهای ممنوعه آورده شده‌اند.</p> <p>در مدت کمتر از ۹۰ روز از تصویب قانون حقوق بشر سوریه و کاهش تهدید ایران مصوب ۲۰۱۲، و هر ۱۲۰ روز پس از آن، رئیس‌جمهور توسط وزارت امور خارجه بایستی گزارش جامعی را از تلاش‌های انجام شده در راستای اعمال این تحریم‌ها به کمیته مربوطه در کنگره ارائه دهد.</p> <p>براساس مواد (۸ و ۲۰۱) قانون حقوق بشر سوریه و کاهش تهدیدات ایران، تحریم‌های گنجانده شده در قانون تحریم ایران مصوب سال ۱۹۹۶ به صورت قابل توجهی افزایش یافته است. مواد (۳ و ۳۰۱) این قانون، خواستار افزایش دامنه تحریم علیه مسئولان و نهادهای وابسته به سپاه پاسداران شده است.</p> <p>ماده (۳۱۲) با ادعای روابط نزدیک «شرکت تانکرهای نفت ایران» و «شرکت ملی نفت ایران» با سپاه پاسداران، این دو شرکت در فهرست تحریم‌ها قرار گرفته‌اند.</p> <p>بخش چهارم این قانون در خصوص تحریم‌هایی است که در قالب ویت‌ترین دفاع از ارزش‌های بشردوستانه اعمال شده است.</p> <p>در ماده (۴۰۲) تصریح شده شرکت‌های خارجی که با فروش کالا یا فناوری، توانایی ایران برای کنترل ناآرامی‌ها را افزایش می‌دهد در فهرست تحریم قرار می‌گیرند.</p> <p>ماده (۴۰۳) خواستار تحریم افراد و کارگزارانی است که اقدام به سانسور یا فیلترینگ سایت‌ها در فضای سایبری می‌کنند (Senate of Congress, 2012).</p>

۵. فرامین تحریمی رؤسای جمهور آمریکا

هرچند ساختار سیاسی ایالات متحده بر پایه تفکیک و توازن قوای سه‌گانه پایه‌گذاری شده است، با این حال رئیس‌جمهور از اختیارات تقنینی و قضایی مهمی برخوردار بوده، به طوری که

فرامینی را صادر می‌کند که در حقوق اساسی آمریکا به «فرامین اجرایی»^۱ معروف‌اند و مستند به قوانین مصوب کنگره بوده و لازم‌الاجرا هستند. این فرامین برحسب شرایط زمانی خاص صادر و پس از تحقق اهداف لغو می‌شوند (ریان، ۱۹۹۷: ۸).

فرامین اجرایی رؤسای جمهور ایالات متحده علیه جمهوری اسلامی ایران عبارت‌اند از:

جدول ۴. فرامین اجرایی رؤسای جمهور ایالات متحده علیه جمهوری اسلامی ایران

شماره و تاریخ صدور فرمان اجرایی	گفتمان غالب	کانون هدفگیری	ارجاعات قانونی
فرامین اجرایی دوره ریاست جمهوری جیمی کارتر			
فرمان اجرایی ۱۲۱۷۰ (چهاردهم نوامبر ۱۹۷۹)	مقابله با تروریسم	توقیف تمام دارایی و اموال ایران در خاک ایالات متحده و بلوکه شدن هشت میلیارد دلار از دارایی‌های جمهوری اسلامی ایران (LLC Books, 2010).	قانون «اعمال قدرت اقتصادی در وضعیت فوق‌العاده بین‌المللی»، قانون «وضعیت فوق‌العاده فرامین اجرایی ۱۲۱۷۰ و ۱۲۹۵۷ ملی»، (متعاقباً ۱۲۹۵۹ و ۱۳۰۵۹) همه‌ساله نیاز به تمدید دارد.
فرمان اجرایی ۱۲۲۰۵ (هفتم آوریل ۱۹۸۰)	مقابله با تروریسم	ممنوعیت هرگونه صادرات آمریکا به ایران به‌استثنای غذا و دارو	بخش ۲۰۳ از قانون «اعمال قدرت اقتصادی در وضعیت فوق‌العاده بین‌المللی» و بخش ۳۱۰ از قانون «وضعیت فوق‌العاده ملی» و بخش ۳۰۱ از فصل ۳ قانون آمریکا
فرمان اجرایی ۱۲۲۱۱ (هفدهم آوریل ۱۹۸۰)	مقابله با تروریسم	آمریکاییان از هرگونه معامله مالی با ایرانیان منع و هر نوع واردات از ایران و تمامی سفرها به این کشور ممنوع شد.	قسمت ۲۰۳ قانون اختیارات اقتصادی اضطراری بین‌المللی

1. Executive Orders (EOs)

2. Ryan

جدول ۴. فرامین اجرایی رؤسای جمهور ایالات متحده علیه جمهوری اسلامی ایران

شماره و تاریخ صدور فرمان اجرایی	گفتمان غالب	کانون هدفگیری	ارجاعات قانونی
		تمام تجهیزات نظامی خریداری شده یا سفارش داده شده توسط دولت ایران نیز توقیف شد (Federal Register, 2013).	
فرمان اجرایی ۸۴-۱۲۲۷۶ (بیست‌وسوم ژانویه ۱۹۸۱)	مقابله با تروریسم	کارتر طی فرامین اجرایی ۸۴-۱۲۲۷۶ در ۲۳ ژانویه خزانه‌داری آمریکا را موظف کرد تا اولاً، سپرده‌های توقیفی ایران در آمریکا را از حساب بانک مرکزی نیویورک به حساب واسطه در بانک مرکزی الجزایر واریز کند تا مطابق قرارداد در ازای آزادی ۵۲ دیپلمات آمریکایی به ایران تحویل دهند و ثانیاً، به منظور عادی‌سازی روابط با ایران تمام تحریم‌های دستورهای اجرایی ۱۲۲۰۵ و ۱۲۲۱۱ و اعلامیه ۱۴۰۲ را لغو کرد.	قسمت ۲۰۳ قانون اختیارات اقتصادی اضطراری بین‌المللی، قسمت ۳۰۱ قانون اضطراری ملی
فرمان اجرایی ۱۲۲۹۴ (بیست‌وششم فوریه ۱۹۸۱)	مقابله با تروریسم	دستور توقف دعاوی قضایی علیه ایران	قسمت ۲۰۳ قانون اختیارات اقتصادی اضطراری بین‌المللی، قسمت ۱۳۷۲ بخش ۲۲ قانون اساسی آمریکا، قسمت ۳۰۱ بخش ۳ قانون اساسی آمریکا (Federal Register, 1981)
فرامین اجرایی دوره ریاست جمهوری رونالد ریگان			
فرمان اجرایی ۱۲۶۱۳ (سی‌ام اکتبر ۱۹۸۷)	مقابله با تروریسم	تمامی واردات از ایران به‌جز نشریات و محصولات تصفیه شده نفتی از کشور ثالث که از مواد خام نفتی ایران تهیه شده باشند، ممنوع شدند.	بند «۵۰۵» قانون توسعه همکاری و امنیت بین‌الملل

جدول ۴. فرامین اجرایی رؤسای جمهور ایالات متحده علیه جمهوری اسلامی ایران

شماره و تاریخ صدور فرمان اجرایی	گفتمان غالب	کانون هدفگیری	ارجاعات قانونی
فرامین اجرایی دوره ریاست جمهوری بیل کلینتون			
فرمان اجرایی ۱۲۹۳۸ (چهاردهم نوامبر ۱۹۹۴)	مقابله با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی	سپاه پاسداران، سازمان صنایع دفاعی و شرکت‌های صادرکننده تجهیزات موشکی به ایران (Office of Federal, 1998).	با استناد به «قانون الزامات اقتصادی اضطراری بین‌المللی»، «قانون الزامات ملی»، «قانون کنترل صادرات تسلیحات»، «قسمت ۳۰۱ بند ۳» قانون اساسی و فرامین اجرایی ۱۲۸۵۱ و ۱۲۹۲۴
فرمان اجرایی ۱۲۹۵۷ (هفدهم مارس ۱۹۹۵)	مقابله با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی	هرگونه معامله برای توسعه نفتی ایران ممنوع شد.	قانون اختیارات اقتصادی اضطراری بین‌المللی، قانون موقعیت‌های اضطراری ملی، قسمت سوم بخش ۳۰۱ قانون اساسی آمریکا
فرمان اجرایی ۱۲۹۵۹ (نهم مه ۱۹۹۵)	مبارزه با تروریسم	ممنوعیت شرکت‌های آمریکایی برای روابط اقتصادی با ایران	«قانون اختیارات اقتصادی اضطراری بین‌المللی»، «قانون موقعیت‌های اضطراری ملی» و «همکاری توسعه و امنیت بین‌الملل»
فرمان اجرایی ۱۳۰۵۹ (نوزدهم اوت ۱۹۹۷)	مبارزه با تروریسم	دامنه تحریم‌ها علیه کشورهای ثالثی که به ایران صادرات دارند، افزایش یافت. با این حال مادلین آلبرایت وزیر خارجه وقت آمریکا اعلام کرد شرکت‌ها و شهروندان آمریکایی می‌توانند فرش، خشکبار، آجیل و خاویار ایرانی را وارد کنند که با اصلاح «مقررات معاملات با ایران» در تاریخ	قسمت ۲۰۵ قانون همکاری‌های توسعه و امنیت بین‌المللی مصوب سال ۱۹۸۵، قانون اختیارات اقتصادی اضطراری بین‌المللی

جدول ۴. فرامین اجرایی رؤسای جمهور ایالات متحده علیه جمهوری اسلامی ایران

شماره و تاریخ صدور فرمان اجرایی	گفتمان غالب	کانون هدفگیری	ارجاعات قانونی
		دهم اردیبهشت ۱۳۷۹ به اجرا درآمد (Presidential Documents, 1997)	
فرامین اجرایی دوره ریاست جمهوری جرج بوش			
فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴ (بیست‌وسوم سپتامبر ۲۰۰۱)	مبارزه با تروریسم	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، حزب الله لبنان، سپاه قدس، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و صنایع مرتبط با هوا - فضا آمریکا	قانون وضعیت اضطرار ملی، قانون مشارکت سازمان ملل، بند «۳۰۱» قانون اساسی
فرمان اجرایی ۱۳۳۸۲ (بیست‌وهشتم ژوئن ۲۰۰۵)	مقابله با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی	تحریم بانکی، شرکت‌های وابسته به صنایع هوا - فضا، فعالیت‌های موشکی و صنایع الکترونیک بخش دفاع و شرکت‌های بیمه و کشتیرانی، خطوط کشتیرانی، نیروی مقاومت بسیج (کاترمن، ۲۰۱۲: ۷۳).	قسمت ۱۶۰۳ قانون منع تکثیر تسلیحات کشتار جمعی ایران و عراق، قانون منع تکثیر تسلیحات کشتار جمعی کره شمالی، سوریه و ایران
فرمان اجرایی ۱۳۴۳۸ (هفدهم ژوئیه ۲۰۰۷)	مبارزه با تروریسم	تحریم برخی کارگزاران و ساختارهای وابسته به سپاه پاسداران به اتهام مداخله در عراق	قانون اختیارات اقتصادی اضطراری بین‌المللی
فرامین اجرایی دوره ریاست جمهوری باراک اوباما			
فرمان اجرایی ۱۳۵۵۳ (بیست‌وهشتم سپتامبر ۲۰۱۰)	دفاع از حقوق بشر	کارگزاران اطلاعاتی، انتظامی، امنیتی و قضایی کشور	«قانون اختیارات اقتصادی بین‌المللی» و «متمم حقوق بشر قانون تحریم جامع ایران»
فرمان اجرایی ۱۳۵۷۲ (بیست‌ونهم آوریل ۲۰۱۱)	دفاع از حقوق بشر مبارزه با تروریسم	سپاه قدس	قانون اختیارات اقتصادی اضطراری بین‌المللی قانون وضعیت اضطرار ملی
فرمان اجرایی ۱۳۵۷۳ (بیست‌وهشتم مه ۲۰۱۱)	دفاع از حقوق بشر مبارزه با تروریسم	انسداد دارایی‌های اشخاص حقیقی و حقوقی وابسته به سپاه پاسداران به اتهام مداخله در امور سوریه	قانون اختیارات اقتصادی اضطراری بین‌المللی، قانون وضعیت اضطرار ملی

جدول ۴. فرامین اجرایی رؤسای جمهور ایالات متحده علیه جمهوری اسلامی ایران

شماره و تاریخ صدور فرمان اجرایی	گفتمان غالب	کانون هدفگیری	ارجاعات قانونی
فرمان اجرایی ۱۳۵۷۴ (بیست و سوم مه ۲۰۱۱)	مقابله با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی	بخش انرژی (Presidential Documents, 2011)	قانون ملی الزامات اقتصادی بین‌المللی، «قانون ملی شرایط اضطراری»، «قانون تحریم‌های ایران مصوب ۱۹۹۶» و «قانون جامع تحریم پاسخ‌گویی و منع سرمایه‌گذاری در ایران»
فرمان اجرایی ۱۳۵۹۰ (بیستم نوامبر ۲۰۱۱)	مقابله با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی مبارزه با تروریسم	بخش انرژی و فناوری‌های دو منظوره	قانون تحریم ایران مصوب سال ۱۹۹۶، قانون جامع منع سرمایه‌گذاری، مسئولیت‌پذیری و تحریم ایران مصوب سال ۲۰۱۰
فرمان اجرایی ۱۳۵۹۹ (ششم فوریه ۲۰۱۲)	مقابله با تروریسم	بانک مرکزی، صنعت پتروشیمی، وزیر اطلاعات، سپاه پاسداران، نیروی انتظامی و فرماندهی دفاع سایبری	«قانون اقدامات اضطراری اقتصادی بین‌المللی»، «قانون الزامات ملی»، «قسمت ۱۲۴۵ قانون اختیارات دفاع ملی سال ۲۰۱۲»، و «قسمت ۳۰۱ عنوان سوم قانون اساسی آمریکا»
فرمان اجرایی ۱۳۶۰۶ (بیست و سوم آوریل ۲۰۱۲)	دفاع از حقوق بشر	وزارت اطلاعات، سپاه پاسداران و صنعت مخابرات	«قانون الزامات اقتصادی بین‌المللی»، «قسمت ۲۱۲ قانون تابعیت و مهاجرت مصوب ۱۹۵۲»، «قسمت ۳۰۱ عنوان سوم قانون اساسی آمریکا»
فرمان اجرایی ۱۳۶۰۸ (اول مه ۲۰۱۲)	مقابله با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی مبارزه با تروریسم	سپاه قدس، انرژی، مؤسسات مالی، انسداد دارایی‌ها	قانون اقدامات اضطراری اقتصادی بین‌المللی، قسمت ۲۱۲ قانون تابعیت و مهاجرت مصوب سال ۱۹۵۲

جدول ۴. فرامین اجرایی رؤسای جمهور ایالات متحده علیه جمهوری اسلامی ایران

شماره و تاریخ صدور فرمان اجرایی	گفتمان غالب	کانون هدفگیری	ارجاعات قانونی
فرمان اجرایی ۱۳۶۲۲ (سی‌ام ژوئیه ۲۰۱۲)	مبارزه با تروریسم مقابله با تکثیر تسلیحات کشتار انسداد دارایی‌ها جمعی	صنعت نفت و پتروشیمی، بانک‌ها و انسداد دارایی‌ها	قانون اقدامات اضطراری اقتصادی بین‌المللی،
فرمان اجرایی ۱۳۶۲۸ (نهم اکتبر ۲۰۱۲)	استفاده از هر سه گفتمان حاکم	سپاه قدس، صنایع موشکی، انرژی، مؤسسات مالی، منع مسافرت، انسداد دارایی‌ها و منع تجارت	«قانون کاهش تهدیدات ایران» و «قانون حقوق بشر سوریه»

۶. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

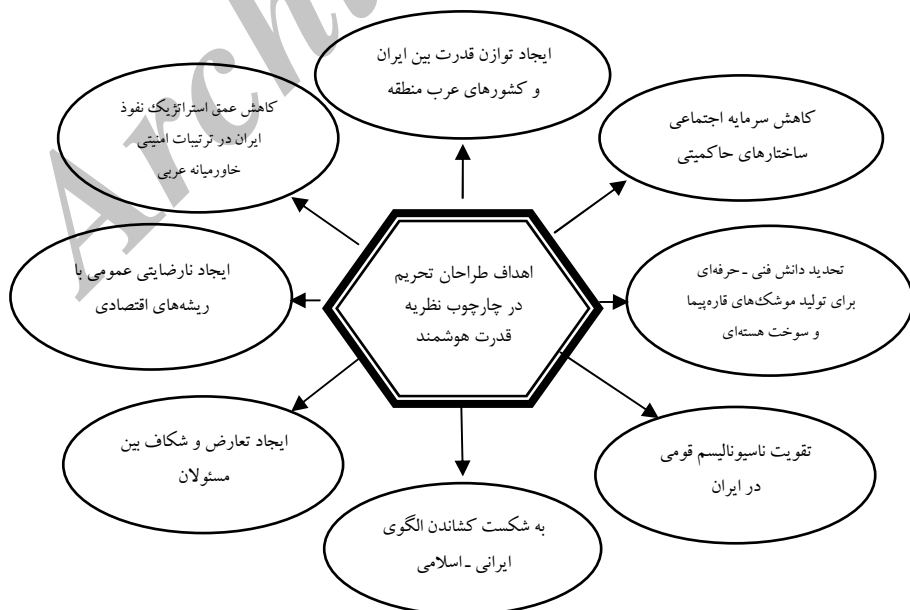
با روی کار آمدن دولت یازدهم، تغییراتی در نحوه اجرای سیاست‌های تحریمی آمریکا شکل گرفت، به طوری که از شدت تحریم‌های سخت‌افزاری کاسته و برجگالی تحریم‌های حقوق بشری افزوده شد. ارجاع مذاکرات هسته‌ای از شورای عالی امنیت ملی به وزارت امور خارجه، تلاش بیشتر قانونگذاران برای تقویت نظارت پارلمان بر مذاکرات هسته‌ای، ارتقای سطح گفتگوها از معاونان وزارت خارجه به وزرای امور خارجه، حمایت رهبر معظم انقلاب از مذاکرات موردی با آمریکا، رویکرد دولت یازدهم برای تعدیل تنش با آمریکا و ترمیم روابط با اتحادیه اروپا، گفت‌وگوی مستقیم بین وزرای خارجه ایران و آمریکا، گفت‌وگوی تلفنی رؤسای جمهور ایران و آمریکا، انعقاد توافق‌نامه نقشه عمل^۱ بین ایران و آژانس در هفت مرحله، از مهم‌ترین تحولاتی بودند که در مقطع دوم دهه چهارم انقلاب به وقوع پیوستند.

عوامل گفته شده باعث شدند در سیاست‌های تحریمی آمریکا، جایگاه استفاده ابزاری از اهرم مقابله با تکثیر تسلیحات کشتار جمعی که بیشتر وزارت دفاع و سپاه پاسداران را

هدفگیری می‌کرد، کم‌رنگ‌تر شوند. در عوض با امنیتی - سیاسی شدن مفاهیم بشردوستانه، آمریکا تلاش می‌کند نوعی توازن راهبردی بین حذف تحریم‌های انرژی و بانکی با اعمال تحریم‌های حقوق بشری به وجود آورد.

یکی از اولویت‌های دولت یازدهم پایان بخشیدن به بن‌بست مذاکرات هسته‌ای و حرکت به سمت انعقاد توافق‌نامه جامع هسته‌ای با گروه ۵+۱ است، به همین دلیل آمریکا و متحدانش تلاش می‌کنند اهرم‌های فشار را در حوزه‌های دیگر دنبال کنند. گفت‌وگوهای انتقادی بین ایران و اتحادیه اروپا در دوره دولت یازدهم نشان می‌دهد مانور کشورهای اروپایی بر موضوعات حقوق بشری از یک روند افزایشی برخوردار شده است. از طرف دیگر به نظر می‌رسد در صورت انعقاد توافق‌نامه جامع هسته‌ای بین ایران و گروه ۵+۱، تحریم‌های حقوق بشری که بیشتر در شمول تحریم‌هایی هستند که قدرت نرم کشور را هدفگیری می‌کنند، همچنان تداوم یابد که مهم‌ترین اهداف آن در نمودار ۱ آورده شده است.

نمودار ۱. اهداف تحریم‌های آتی جمهوری اسلامی ایران در چارچوب نظری قدرت نرم

منابع و مأخذ

۱. رابرتسون، رونالد (۱۳۸۰). *جهانی‌شدن، کمال پولادی، تهران، نشر ثالث، با همکاری مرکز بین‌المللی گفت‌وگوی تمدن‌ها*.
۲. علیخانی، حسین (۱۳۷۸). *تحریم ایران؛ شکست یک سیاست، تهران، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌الملل وزارت امور خارجه*.
3. Congress (2010). "Iran Democratic Transition Act", U.S. Congress, Library Washington.
4. Congress library (2007). "Iran Sanctions Enabling Act", Library of Congress, Washington.
5. Corderman, Anthony H. (2013). "U.S and Iranian Strategic Competition", Center for Strategic and International Studies", Washington.
6. Cortright D. (2002). "Smart Sanctions", Rowman and Littlefield Publications, Inc. Maryland.
7. Federal Register (1981). "Executive Order 12294-Suspension of litigation against Iran", National Archives, Washington.
8. — (2013). "Executive Order 12211--Further Prohibitions on Transactions with Iran", National Archives, Washington.
9. Hufbauer, Gary Clyde (2009). "Economic Sanctions Reconsidered", Peterson Institute for International Economics.
10. Katzman, Kenneth (2012). "Iran Sanctions", Congressional Research Service, Washington.
11. — (2013). "Iran Sanction", Congressional Research Service, Washington.
12. — (2011). "Iran Sanctions", Congressional Research Service, Washington.
13. Library of Congress (2009). "Iran Revolutionary Guard Corps Designation Implementation Act", Library of Congress, Washington.
14. — (2009). "Iranian Cyber - Suppression Act", Library of Congress, Washington.
15. LLC Books. (2010), *Executive Orders of Jimmy Carter*, General Books LLC.
16. Lopez A. (2002). "Winning without War: Sensible Security Options for Dealing with Iraq", Joan B. Kroc Institute for International Peace Studies at the University of Notre Dame, Goshen, Indiana.
17. OFAC (2013). "Humanitarian Assistance and Related Exports to the Iranian People", Office of Foreign Affairs Control, Washington.
18. Office of Federal (1998). "Administration of William Clinton", Amazon Publication.
19. Open Congress (2010). "Gulf Security and Iran Sanctions Enforcement Act", U.S. Congress, Washington.

20. Presidential Documents (1997). "Executive Order 13059 of August 19, 1997", Federal Register, Washington.
21. — (2011). "Authorizing the Implementation of Certain Sanctions Set Forth in the Iran Sanctions Act of 1996", Treasury Department, Washington.
22. — (2013). "Authorizing the Implementation of Certain Sanctions Set Forth in the Iran Sanctions Act of 1996, as Amended", Washington.
23. Relyea, Harold C. (2005). "Terrorist Attacks and National Emergencies Act Declarations" Congressional Research Service, Washington.
24. Ryan, Jack (1997). *Executive Orders*, Mass Market Paperback, Berkley.
25. Saira khan (2009). *Iran and Nuclear Weapons: Protracted Conflict and Proliferation*, Routledge Global Security Studies.
26. Senate Intelligence Committee (2010). *Defense Authorization Act for Fiscal Year 2010*, Washington.
27. Senate of Congress (2012). "Iran Threat Reduction and Syria Human Rights Act of 2012", Senate of Congress, Washington.
28. Strandow, Daniel (2007). *United Nations Arms Embargoes*, Stockholm International Peace Research Institute, Stockholm.
29. Treasury Department (2010). *Comprehensive Iran Sanctions, Accountability, and Divestment Act of 2010*, U.S. Treasury Department, Washington.
30. — (2012). "Fact Sheet: New Executive Order Targeting Human Rights Abuses Via Information Technology", U.S. Treasury Department, Washington.
31. — (1997). "International Emergency Economic Power Act", U.S. Treasury Department, Washington.